

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

ha- Boneh

Lemberg, Shanah 1 (1904) ; damit Erscheinen eingestellt

ונטרטמ

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12870](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12870)

מפרתנו!

גלוי וידוע שאי אפשר לגוי בולו -- גם יהי גוי קדוש עם
 הספר -- בשעה שהוא עוסק בעבודתו בצרכיו המרובין צרכי הגוף
 פנות מכל עסקיו ולהגן בעד נכסיו הרוחניים או למצער לדאוג
 ידם. ואם לא יעמדו צופים נאמנים לעמם ולדתם להעירם
 הזהירים על תעודתם, כי ישמרו את נחלתם, אז ממי אשר לבצעו
 א פונה אין לנו לקוות כי יעמוד טעמו בו וריחו לא ימר. בכך
 יבה להעמיד צופים.

הכל יודעים כי השאיפה לקריאה בעתונים, וירחונים, ומאספים,
 צומחה מאוד בזמן הזה, והקריאה אף אם לא תהי ע"מ לשמור
 לעשות ולקיים את כל הרצאות והצעות הסופרים בכל זאת תשאר
 איזה רושם, ואי אפשר שלא יקלוט מעט במוחות הקוראים. ויפה
 מליץ סופר אחד בסגנון תלמודי בזה"ל: „ולוא גם תהי דעת
 קהלנו אבן ומאמרינו כטפות מים, הן ברבות הימים ובטפטף
 הטפות בלי הרף תעשינה חור באבן...“ עד כי סוף סוף יהמו
 יכמרו הלבבות, וההרגשות יתעוררו, והתנועה תתרבה וכל הקהל
 יקום לתחי לעבודה פוריה. וע"כ כל חכמינו וסופרינו החרדים באו
 לכלל מסקנא כי עתה הפצת הוברות בין העם השואף לקריאה
 זוברות אשר מטרתן אך לעורר בצדק לכל דבר טוב ומועיל.
 לכל דבר נחוץ לקיום הדת והיהדות, הוא הצופה היותר נאמן,
 אשר כבר אתמחי ונצטיין בפעולותיו!

הקול יפה לאגיטאטציי. הדיבור -- על אודות דבר נחוץ --
 בכל עת ובכל שעה בבית, בעיה במדינה, בין חברות בני אדם,
 בין אוהבים ורעים, באופן זה יתקרבו הרחוקים ויתאגדו הקרובים
 ואגיטאטציי הלזו חסרה לנו. ראינו חבר משכילים יושבים על שלחן
 אחד ועוסקים בשבחה ההשכלה, וסעיפיי וענפיי. ציונים בציונותם
 יחדיו ישוחחו יתווכחו ויפלפלו, בלכתם בדרך, בשבתם בבית,
 שבתם היא שיחתם. החסידים יתענינו במילי דחסידותא ישבתו
 ארו וירוממו ויעריצו ונקדישו את שיטתם. אבל מעולם לא
 שמענו מאנשים חרדים כי יחדיו ישוחחו מיהדותם, לדבר על מצב
 היהדות, ולהתבונן מאין הקרה רעתה, ולחבל תחבולות כדת מה
 לעשות לרפא את מזבח ד' ההרוס. מדוע? למה זה יתבוששו?

הבונה

האם אמנם כי כל הדובר בעניני היהדות לבטלן יחשב ויתכוז
בפני השומעים להחזיקו כאחד מן היושבים אחורי התנור? האם
כי לא נאה לאיש מדיני הבקי בדברים העומדים ברומו של עולם
הפוליטיקי שיעסוק בדברים בטלים כאחד המלמדים והסופרים?
מדוע לא תבושנה המפלגות האמורות למעלה מפני המלעיגים עליהן?
אמנם תשובה לזה מצאנו תירוץ מספיק, והוא כי כל איש מאתנו
יודע כי שיחת יודאיזמוס לא שיחה בטלנות היא, ועל כל איש
יהודי יהי מדיני, וסוחר, פילוסוף, וחוקר לפקח על צרכי הדת
והיהדות ולפתור שאלותי. אבל לא כל איש מאתנו יודע השאלות
המנסרות בעולם היהדות, ולמרבית אחינו חרדנו מוזרים למו צרכי
היהדות ואינם מרגישים בפנימתה כלל, ולא ידע ישראל חליו
וכסבורים המה כי מן הסתם עולם כמנהגו נוהג, הכל כדאמתמול,
כי מאין ידעו אנשים העוסקים כל היום בשאלת הכלכלה —
להמציא פתרון עת כי העוללים ישאלו ללחם ודגן — שאלות אחרות
העומדות חוץ מחוגם המסחרי, וע"כ יהדותנו תמס כדונג ודורש
אין לה. גלל כן נחוץ להדור בבית כל איש יהודי עם חוברות
אשר בהן יובאו שאלות היהדות המבקשות פתרון וכאשר יקבלו
שום מושג משאלות היהדות או יתרבו השואלים והדורשים בהן
וברבות החקירה והדרישה יתרבו הפתרונים והיתה לה הרווחה.

אורגניזאציו, וסדר, ומשטה, נשמעים מכל פה מכל מושך
בשבט סופר. אמנם כן נחוץ מאוד לקרב את פוזרנו ולסדרם
באורגניזציו יהודית עברית כי מאז זה כמה אשר בני ישראל נפוצים
איש איש לבצעו, זה פונה לכרמו וזה לזיתו, הגוויות רחוקות זה
מזה הלבבות נפרדות והדעות חלוקות, ובמקום שיש הרבה דעות
אין סדר ואין משטר זה מושך לכאן וזה מושך לכאן והרי זה כחמור
גמל, ועל הכל הסרון הרגש לצרכי צבור והתרדמה הנסוכה ע"פ כל
העם בנוגע לטובת הכלל. אבל לא בשלילות וכביטול הישות יכניסו
הסופרים אורגניזציו בבית ישראל, מה נקל לסופר להחזיר את כל
העולם לתוהו ובוהו בנטפי דמיו שבעטו. אבל לא בזה יתהלל
החכם בחכמתו והגבור בגבורתו כי אם בזאת יתהלל השכל וידוע
במה לתקן ובמה לרומם את רוח ישראל ולעודדו. בכך נחוץ לחפש
אחרי תרופות אשר בכחן לשרש אחרי מחלת העגאיזמוס לעורר את
העם מתרדמתם ולהעירם כי על האיש למלאות חובת האנושיות לעבוד
גם לטובת הצבור ולא להנאתו ותועלתו לבד, והתרופה הנכונה לזה
מצאו חכמינו וסופרינו אך ההפצת החוברות כמו "הבונה" בקרב העם.

אחרי אשר בארנו את מטרתנו, והפצנו, נותנים אנהנו את „תכנית“ מאספנו לפני הקוראים אשר על פיה נוציאו אורה ונאמין כי עם „התכנית“ הזאת אשר התוונו לפנינו נמלא את מטרתנו, והפצנו. הבונה יעבוד לסדר אורגניזציה שלימה ומתוקנה לפני העם, לעורר בקרב העם הרגש בשביל הטוב והמועיל, יעמול לשרש ולעקור שרשי העצלות וההתרשלות לצרכי צבוא, ולטעת בקרב האהבה לעבודה לטובת הכלל.

הבונה יביא הצעות, ועצות, לתקנות הקהלות, לסדרי החבורות ומוסדות הצדקה והחסד, מאת כל איש חכם לב. הבונה יביא מאמרים אשר יהיו ערוכים לפתור שאלות דתות, וכל דברי התעוררות לעורר את לב העם אל התנועה וההשתדלות להוציא כל דבר טוב ומועיל מכח אל הפועל. הבונה יפרסם כל הפעולות ומעשים טובים אשר יעשו בבית ישראל בכל אתר ואתר, כל הנדנה טובה אשר יתנהגו בקהלות יעקב, יפרסם שמות המשתדלים, המעשים והעושים העוסקים בצרכי צבור באמונה.

הבונה יביא גם מאמרי בקורת על ההצעות וההרצאות אשר יבואו בו וגם על תקנות הקהלות והחבורות די בכל אתר ואתר אם אך יהיו בכוונה לשם „האמת“ לדון בכבוד ראש לשכלל כל דבר על מכונו, ולא למען לעורר מדנים.

הבונה יביא גם דברי דרוש ותוכחת מוסר הערוכים בהגיון ישר ובשפה ברורה לתכלית מעשים טובים או להתרחק ממדות רעות המתרגשות ומצויות בעולם.

הבונה הוא אך לבנות ולא להרוס, לנטוע ולא לעקור, לחוק ולא ללהום, ולכן לא יאצור אל קרבו דברים אשר יפגעו בכבוד שום שטה ומפלגה כי אם דברים המתיחסים למטרתו.

הבונה יתן לפני הקוראים גם מאמרים מדעיים, ספורים, ציורים, שירים, משלי חכמה ומוסר, פתגמים ומכתמים, למען לא יחסר כל בו.

ובחפצנו כי יקרא „הבונה“ מפיות אלפי-ישראל ושיהי' יד הכל ממשמשות בו-הקדנו את תנאי החתימה עפ"י האופנים הרשומים למעדה במעטפה, ולא נוכל להאמין כי כה רדנו עד אשר יבכר העם את המעה כסף על פני הרעיון הכביר הזה, וגם לא דלוגנו עד מאוד חרילה עד אשר לא תשיג יד העם לפזר ארבע אנורות כסף לשנה, או אפי' ב' כתרם לשנה כי אם אמנם נורא המצב מאוד אבל ח"ו מעניות כזו ר"ל, ובתקותנו כי ירבו הקונים ויתרבו הקוראים ואין נהי' קרובים אל תכלית מבוקשנו בעוהש"ת.

המערכת.